

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 marca 2015 r. odmówił wnioskodawcy W. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 lipca 1972 r. do 20 października 1973 r. oraz od 6 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1991 r. (po wyłączeniu okresu służby wojskowej) w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w Ż., ponieważ w świadectwie pracy z dnia 19 marca 2015 r. powołane stanowisko pracy „ślusarz narzędziowy” nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w punkcie 11 poz. 17 działu IV Załącznika ds. Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. tj. obróbkarz tworzyw sztucznych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 26 lat, 5 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 24 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca w dniu 1 czerwca 2015 r. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Wniósł o uwzględnienie pracy w szczególnych warunkach w okresach od 1 lipca 1972 r. do 20 października 1973 r. i od 6 listopada 1975 r. do 31 grudnia 1991 r. w Zakładzie (...) sp. z o.o. w Ż..

/odwołanie – k. 2 – 5 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. C. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 23 marca 2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 4 plik akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 marca 2015 r. odmówił wnioskodawcy W. C. prawa do emerytury.

/decyzja – k. 24 akt ZUS/

W. C. był zatrudniony w okresie od 1 lipca 1972 r. do 31 grudnia 1991 r. w Zakładzie (...) “ (...) Sp. z o.o. w Ż. od 1 lipca 1972 r. do 31 grudnia 1991 r. i zakład pracy wystawił mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że podczas tego zatrudnienia tj. od 1 lipca 1972 r. do 31 grudnia 1991 r. pracował w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze jako ślusarz narzędziowy przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A działu IV poz. 17 pkt 11. Z. nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Dz. U Nr 8, poz. 43 z 1983 r. ze zm. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy w okresie od 21 października 1973 r. do 5 listopada ubezpieczony odbywał służbę wojskową.

/świadcstwo pracy w szczególnych warunkach – k. 8 akt ZUS/

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony pracował jako ślusarz narzędziowy. Pracował na jednej hali z innymi pracownikami. Stanowiska pracy były podzielane parawanami. Wnioskodawca po wyfrezowaniu przez frezerów dopiłowywał, dopasowywał modele żywiczne, z tworzyw sztucznych, z aluminium. Obrabiał te elementy ręcznie, używał pilników i szlifierek. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

/akta osobowe w kopercie – k. 15, k. 19, zeznania świadka A. F. z dnia 17 listopada 2015 r. – 00:08:14 – 00:13:21 – płyta CD – k. 13, zeznania świadka M. K. z dnia 17 listopada 2015 r. – 00:13:21 – 00:18:14 – płyta CD – k. 13, zeznania świadka W. S. – 00:18:14 – 00:21:29 – płyta CD – k. 13/

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca posiada staż pracy wynoszący 26 lat, 5 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/wyliczenia akta ZUS/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, zeznań świadków.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków co do faktu, że ubezpieczony świadczył pracę w zakładzie (...) Sp. z o.o. w Ż. w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednakże na ich podstawie niemożliwym jest ustalenie, iż podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawiony przez zakład pracy na rzecz ubezpieczonego Sąd uznał za wiarygodny, jednakże z jego treści nie wynika, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach jako obróbkarz tworzyw sztucznych, wynika jedynie że pracował jako ślusarz narzędziowy.

Sąd Okręgowy ocenił i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa

w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Odnosząc się do powyższej, zwrócić należy uwagę, iż w postępowaniu przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych regulacja § 2 ust. 2 rozporządzenia z 1983 roku, statuująca ograniczenia dowodowe, nie znajduje zastosowania. W postępowaniu przed tym sądem, według art. 473 k.p.c., nie stosuje się bowiem żadnych ograniczeń dowodowych, a więc każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. Jednak w ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że prace takie jak: produkcja i przetwórstwo żywie i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli wymienione w wykazie w dziale IV poz. 17 są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dodatkowo wskazać należy, że w zarządzeniu Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniających do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej – w dziale IV, poz. 17, pkt 11 wskazano stanowisko obróbkarz tworzyw sztucznych.

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale

i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadczenie pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288).

Sąd Okręgowy w pełni podziela również pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie z dnia 11 września 2012 roku (III AUa 766/11, Lex nr 1223484), iż dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem abstrakcyjnym, w tym sensie, że treści z niego wynikające choćby były wątpliwe w świetle innych dowodów, należy bezwarunkowo przyjmować za prawdziwe. Świadczenie pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej.

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie od 1 lipca 1972 r. do 31 grudnia 1991 r. nie znajduje potwierdzenia w zebranych materiałach dowodowych. W aktach osobowych wnioskodawcy brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że odwołujący pracował jako obróbkarz

tworzyw sztucznych w szczególnych warunkach. Co więcej z zachowanej dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia oraz ze świadectwa pracy w szczególnych warunkach wynika, że przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca pracował jako ślusarz narzędziowy. Potwierdzili to także przesłuchani w sprawie świadkowie. Zakres obowiązków na stanowisku ślusarza remontowego jaki obowiązywał ubezpieczonego wskazany przez świadków nie odpowiada nazwie wskazanej w przepisach tj. obróbkarz tworzyw sztucznych.

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawczyni spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawca nie przedłożył w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornych okresach w charakterze ślusarza narzędziowego była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach. Nie jest możliwe ustalenie takiego charakteru pracy w spornych okresach wyłącznie na podstawie oświadczeń skarżącego oraz zeznań świadków.

Reasumując, w ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy czynności określonych w dziale IV poz. 17 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że pomimo iż wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki do przyznania emerytury, a mianowicie: wieku – na dzień złożenia wniosku o emeryturę ukończył 60 rok życia, posiadania co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz niebycia członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo okresu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.